Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (septītā palāta)

2025. gada 11. decembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Lauksaimniecība – Kopējā lauksaimniecības politika – Regula (ES) Nr. 1308/2013 – Atbalsta programma vīna nozarē – Finansējums – 50. pants – Eiropas Savienības dalība – Maksimālās atbalsta likmes aprēķināšana – Valsts tiesiskajā regulējumā paredzēta nodokļu kredīta iekļaušana

Lietā C-497/24

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Tribunale ordinario di Ancona* (Ankonas tiesa, Itālija) iesniegusi ar lēmumu, kas pieņemts 2024. gada 27. jūnijā un Tiesā reģistrēts 2024. gada 17. jūlijā, tiesvedībā

GC, kurš rīkojas savā vārdā un kā tāda paša nosaukuma lauksaimniecības uzņēmuma īpašnieks,

pret

Regione Marche,

TIESA (septītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs F. Šalīns [*F. Schalin*], tiesneši M. Gavalecs [*M. Gavalec*] (referents) un Z. Čehi [*Z. Csehi*],

ģenerāladvokāte: T. Čapeta [*T. Ćapeta*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– GC, kas rīkojas savā vārdā un kā tāda paša nosaukuma lauksaimniecības uzņēmuma īpašnieks, vārdā – *S. Cianciullo* un *M. Spinozzi*, *avvocati*,

– *Regione Marche* vārdā – *L. Di Ianni*, *avvocata*,

– Itālijas valdības vārdā – *S. Fiorentino*, pārstāvis, kam palīdz *I. Fresu*, *procuratore dello Stato*, un *L. Vignato*, *avvocato dello Stato*,

* Tiesvedības valoda – itāļu.

– Eiropas Komisijas vārdā – *B. Rechena* un *P. Rossi*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokātes uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1308/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007 (OV 2013, L 347, 671. lpp.), 50. panta 4. punktu.

2 Šis lūgums iesniegts saistībā ar strīdu starp GC, kas rīkojas savā vārdā un kā tāda paša nosaukuma lauksaimniecības uzņēmuma īpašnieks, un *Regione Marche* (Markes reģions, Itālija) par tāda lēmuma atgūt Eiropas Savienības atbalstu likumību, kas izmaksāts Valsts atbalsta programmas vīna nozarē ietvaros.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Regula Nr. 1308/2013

3 Regulas Nr. 1308/2013 39. pantā “Darbības joma” noteikts:

“Šajā iedaļā ir izklāstīti noteikumi, kas reglamentē Savienības līdzekļu piešķiršanu dalībvalstīm un to, kā dalībvalstis saskaņā ar valsts atbalsta piecgadu programmām (“atbalsta programmas”) izmanto šos līdzekļus, lai finansētu īpašus vīna nozares atbalsta pasākumus.”

4 Šīs regulas 44. panta “Vispārēji noteikumi par atbalsta programmām” 2. un 3. punktā paredzēts:

“2. Savienības atbalstu piešķir tikai par atbilstīgajiem izdevumiem, kas radušies pēc attiecīgās atbalsta programmas projekta iesniegšanas.

3. Dalībvalstis nepiedalās to pasākumu izmaksās, ko saskaņā ar atbalsta programmām finansējusi Savienība.”

5 Minētās regulas 50. panta “Ieguldījumi” 4. punkta b) apakšpunktā paredzēts:

“Savienības finansējumam piemēro šādas maksimālās atbalsta likmes atbilstīgo ieguldījumu izmaksu segšanai:

[..]

b) reģionos, kuri nav mazāk attīstītie reģioni, 40 %;

[..].”

6 Saskaņā ar šīs pašas regulas 212. pantu “Valsts maksājumi saistībā ar vīna nozares atbalsta programmām”:

“Atkāpjoties no 44. panta 3. punkta, dalībvalstis var piešķirt valsts maksājumus 45., 49. un 50. pantā minētajiem pasākumiem saskaņā ar Savienības noteikumiem par valsts atbalstu.

Maksimālo atbalsta likmi, kas noteikta attiecīgajos Savienības noteikumos par valsts atbalstu, piemēro kopējam publiskajam finansējumam, kas aptver gan Savienības, gan valsts līdzekļus.”

Regula (ES) 2021/2117

7 Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/2117 (2021. gada 2. decembris), ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1308/2013, ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju, (ES) Nr. 1151/2012 par lauksaimniecības produktu un pārtikas produktu kvalitātes shēmām, (ES) Nr. 251/2014 par aromatizētu vīna produktu definīciju, aprakstu, noformējumu, marķējumu un ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību un (ES) Nr. 228/2013, ar ko ievieš īpašus pasākumus lauksaimniecības jomā attālākajiem Eiropas Savienības reģioniem (OV 2021, L 435, 262. lpp.), 1. panta 8. punkta e) apakšpunktā paredzēts atcelt Regulas Nr. 1308/2013 29.–60. pantu.

8 Saskaņā ar Regulas 2021/2117 6. panta ceturto daļu 1. panta 8. punkta e) apakšpunkts ir piemērojams no 2023. gada 1. janvāra.

9 Regulas 2021/2117 5. panta 7. punkta a) apakšpunktā noteikts:

“Atbalsta programmas vīna nozarē, kas minētas Regulas [Nr. 1308/2013] 40. pantā, turpina piemērot līdz 2023. gada 15. oktobrim. Regulas [Nr. 1308/2013] 39.–54. pantu turpina piemērot pēc 2022. gada 31. decembra attiecībā uz:

a) izdevumiem, kas radušies, un maksājumiem, kas veikti par darbībām, kuras, ievērojot minēto regulu, īstenotas pirms 2023. gada 16. oktobra minētās regulas 39.–52. pantā norādītajā atbalsta shēmā.”

Itālijas tiesības

10 2019. gada 27. decembra *legge n. 160 – Bilancio di previsione dello Stato per l'anno finanziario 2020 e bilancio pluriennale per il triennio 2020-2022* (Likums Nr. 160 par provizorisko valsts budžetu 2020. finanšu gadam un daudzgadu budžetu trīs gadu periodam no 2020. gada līdz 2022. gadam; *GURI* Nr. 304, 2019. gada 30. decembris; turpmāk tekstā – “2020. gada finanšu likums”) 1. panta 185.–197. punktā ir paredzēts nodokļu kredīts uzņēmumiem, kuri iegulda materiālā un nemateriālā aprīkojumā, kas tiek izmantots ražošanas procesu tehnoloģiskai un digitālai pārveidei.

11 Šī likuma 1. panta 192. punktā noteikts:

“Nodokļu kredīts neveido nedz ienākumus, nedz reģionālā ražošanas nodokļa bāzi un nav piemērojams [*testo unico di cui al decreto del Presidente della Repubblica 22 dicembre 1986, n. 917* (1986. gada 22. decembra Republikas prezidenta dekrēta Nr. 917 konsolidētais teksts)] 61. pantā un 109. panta 5. punktā minēto attiecību nolūkā. Nodokļu kredītu var kumulēt ar citām priekšrocībām,

kas attiecas uz tām pašām izmaksām, ar nosacījumu, ka šādas kumulācijas rezultātā, ņemot vērā arī to, ka minētais kredīts neveido ienākumus un reģionālā ražošanas nodokļa bāzi attiecībā uz iepriekšējā gada darbību, netiek pārsniegtas radušās izmaksas."

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

12 Ar 2020. gada 14. oktobra dekrētu Markes reģions apstiprināja reģionālo uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus pasākuma "Ieguldījumi" īstenošanai, kas Regulas Nr. 1308/2013 50. pantā paredzēts attiecībā uz 2020/2021. tirdzniecības gadu un uz ko attiecas atbalsta programma vīna nozarē.

13 2020. gada 30. novembrī vīna darītava GC iesniedza pieteikumu atbalsta saņemšanai projektam par kopējo vērtību 392 662,59 EUR. Šis projekts paredzēja pasākumus, pirmkārt, augstas energoefektivitātes nodrošināšanai un, otrkārt, inovāciju, kā arī produktu kvalitātes uzlabošanai. Šos pasākumus veido tādu jaunu izolētu tvertņu iegāde, kas ļautu veikt automatizētu un attālinātu dažādu vīndarības posmu vadību.

14 2021. gada 27. maijā Markes reģions apstiprināja šīs programmas atbalsttiesīgo pieteikumu klasifikāciju, GC pieteikumu ierindojot 2. vietā, tādējādi reģions apstiprināja 157 065,04 EUR atbalsta piešķiršanu GC. 2021. gada 13. septembrī 80 % no šīs summas, proti, 125 652,03 EUR, tika samaksāti GC kā avansa maksājums, bet atlikušie 20 % bija jāsamaksā projekta pabeigšanas dienā – 2022. gada 15. jūlijā.

15 Projekta īstenošanas laikā GC iesniedza lūgumu veikt izmaiņas pieteikumā, un pēc izmaiņām kopējo izdevumu summa tika pielāgota un pārrēķināta 392 044,85 EUR apmērā, tādējādi atbalsta apmērs tika pārrēķināts 156 817,94 EUR apmērā, un 2022. gada 1. jūlijā Markes reģions to apstiprināja.

16 Pēc projekta pabeigšanas GC iesniedza atlikuma maksājuma pieprasījumu par izdevumiem, kuri deklarēti kā tādi, kas radušies, un kuru kopējā summa bija 389 256,21 EUR, proti, summa, kas mazāka nekā tā, kura apstiprināta 2022. gada 1. jūlijā. Tādējādi GC kopējo pieprasīto atbalsta summu noteica 155 702,48 EUR apmērā, tāpēc atlikuma maksājums bija 30 050,45 EUR.

17 Pēc *Struttura Decentrata Agricoltura di Ascoli Piceno e Fermo* (Askoli Pičēno un Fermo lauksaimniecības atbalsta decentralizētā struktūra, Itālija) veiktajām pārbaudēm atlikuma maksājuma pieprasījums tika atzīts par daļēji pieņemamu. Šī struktūra konstatēja, ka par projekta ievaros finansētajiem ieguldījumiem bija saņemts nodokļu kredīts 2020. gada finanšu likuma 1. panta 192. punkta izpratnē (turpmāk tekstā – "nodokļu kredīts"). Tādējādi kumulatīvi no Savienības budžeta saņemtais atbalsts un nodokļu kredīts pārsniedza Regulas Nr. 1308/2013 50. panta 4. punkta b) apakšpunktā paredzēto maksimālo pieļaujamo atbalsta likmi, proti, 40 % no GC ieguldījumu izmaksām. Tāpēc minētā struktūra uzskatīja, ka GC saņemtais pārpalikums salīdzinājumā ar maksimālo atļauto summu nav izmaksājams un ir atgūstams.

18 2022. gada 21. decembrī Markes reģions informēja GC, ka ir sācis piešķirtā atbalsta daļējas atsaukšanas procedūru un devis rīkojumu atgūt daļu no veiktā avansa maksājuma – 92 185,82 EUR. Ar 2023. gada 27. janvāra lēmumu reģions pieprasīja šo summu atmaksāt.

19 2023. gada 1. martā GC atmaksāja no tā pieprasīto summu, paturot tomēr tiesības apstrīdēt tiesā lēmumus par atbalsta daļēju atsaukšanu, kā arī atgūšanu.

20 GC vērsās *Tribunale ordinario di Ancona* (Ankonas tiesa, Itālija), kas ir iesniedzējtiesa. GC būtībā norādīja, ka nodokļu kredīts ir brīvi kumulējams ar citām priekšrocībām, kas attiecas uz tām pašām izmaksām, uz kurām attiecas šis kredīts, un tādējādi arī ar atbalsta pasākumu, kas paredzēts reģionālajā uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus vīna nozarē, ar vienīgo nosacījumu, ka kopējās kumulētās priekšrocības nepārsniedz 100 % no izmaksām, kas radušās. Nodokļu kredītu kā vispārīgu pasākumu, kas piemērojams visiem uzņēmumiem un kas neveido valsts atbalstu, nedrīkst ņemt vērā, lai novērtētu, vai ir pārsniegta Regulas Nr. 1308/2013 50. panta 4. punkta b) apakšpunktā paredzētā maksimālā atbalsta likme, proti, 40 %.

21 Markes reģions turpretim uzskata, ka nodokļu kredīts un Savienības atbalsts jākumulē, ievērojot šīs maksimālās atbalsta likmes robežas. Turklāt Eiropas Komisijas Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta viedoklis, kas pausts 2020. gada 17. novembra paziņojumā Ares (2020)6839797, apstiprina šo interpretāciju.

22 Šajā kontekstā iesniedzējtiesai ir šaubas, vai nodokļu kredīts un Savienības atbalsts ir kumulējami, lai novērtētu, vai ir pārsniegta Regulas Nr. 1308/2013 50. panta 4. punkta b) apakšpunktā paredzētā maksimālā atbalsta likme. Pirmkārt, varētu uzskatīt, ka nodokļu kredīts ir valsts atbalsta veids, kas samazina kopējās ieguldījumu izmaksas, samazinot tā uzņēmuma nodokļu slogu, kurš sedz šīs izmaksas, tādēļ pastāv risks, ka viens un tas pats ieguldījums no valsts līdzekļiem tiek atlīdzināts divreiz. Otrkārt, nodokļu kredītu varētu uzskatīt par vispārīgu pasākumu, kas paredz priekšrocības visiem uzņēmumiem. Tādējādi, tā kā nodokļu kredītu nevar kvalificēt par valsts atbalstu, tas nevar sekmēt aizliegtas valsts resursu kumulēšanas veidošanos. Tieši pretēji – šis kredīts ļauj izveidot sinerģiju starp dažādām ieguldījumiem piešķirta valsts atbalsta formām, kas tiks kumulētas, lai finansētu dažādas projekta vai ieguldījuma daļas. Minēto kredītu nedrīkst iekļaut maksimālajā Regulas Nr. 1308/2013 50. pantā paredzētajā robežā.

23 Šādos apstākļos *Tribunale ordinario di Ancona* (Ankonas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai [Regulas Nr. 1308/2013] 50. panta 4. punkts, ciktāl tas nosaka, ka "Savienības finansējumam piemēro šādas maksimālās atbalsta likmes atbilstīgo ieguldījumu izmaksu segšanai [..] b) reģionos, kuri nav mazāk attīstītie reģioni, 40 %", ietver arī nodokļu kredītus un līdz ar to, vai 40 % ierobežojuma aprēķinā nodokļu kredīti ir jāpielīdzina iespējamam papildu atbalstam, ko saņem saņēmējs?"

Par prejudiciālo jautājumu

24 Uzdodot jautājumu, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai Regulas Nr. 1308/2013 50. panta 4. punkta b) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka, lai aprēķinātu šajā tiesību normā paredzēto maksimālo atbalsta likmi ieguldījumiem, jāņem vērā ne vien Savienības atbalsts, kas tā saņēmējam samaksāts atbilstoši ieguldījumu projektam, bet arī valsts tiesiskajā regulējumā paredzēta priekšrocība, kuru guvis šis pats nodokļu kredīta saņēmējs.

25 Iesākumā jānorāda, ka ar Regulas 2021/2117 1. panta 8. punkta e) apakšpunktu no 2023. gada 1. janvāra ir atcelts Regulas Nr. 1308/2013 50. pants. Tomēr saskaņā ar Regulas 2021/2117 5. panta 7. punkta a) apakšpunktu 50. pantu turpina piemērot izdevumiem, kas

radušies, un maksājumiem, kuri veikti par darbībām, kas īstenotas pirms 2023. gada 16. oktobra atbilstoši Regulas Nr. 1308/2013. Šajā ziņā, lai gan lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav precizēts nedz konkrēts datums, kurā pamatlietā aplūkotais ieguldījumu projekts tika pabeigts, nedz datums, kurā GC paziņoja par lūgumu samaksāt atlikumu, nav nekādu šaubu, ka šie notikumi risinājās pirms 2023. gada 16. oktobra, tāpēc lēmums par atbalsta atgūšanu, kas iesniegts iesniedzējtiesai, ir datēts ar 2023. gada 27. janvāri. Tādējādi Regulas Nr. 1308/2013 50. pants ir piemērojams *ratione temporis*.

26 Pēc minētā precizēšanas jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Savienības tiesību normas interpretācijas rezultātā nedrīkst tikt pilnībā atņemta šīs tiesību normas skaidrā un precīzā formulējuma lietderīgā iedarbība. Tādējādi, tā kā Savienības tiesību normas jēga nepārprotami izriet no tās formulējuma, Tiesa nevar atkāpties no šīs interpretācijas (spriedums, 2022. gada 20. septembris, VD un SR, C-339/20 un C-397/20, EU:C:2022:703, 71. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

27 Pirmām kārtām, no Regulas Nr. 1308/2013 50. panta 4. punkta izriet, ka "Savienības finansējumam piemēro" šādas maksimālās atbalsta likmes atbilstīgo ieguldījumu izmaksu segšanai, un reģionos, kas nav mazāk attīstīti reģioni, tās ir 40 %. No šīs tiesību normas formulējuma skaidri izriet, ka tajā ir izdarīta atsauce tikai uz "Savienības ieguldījumu", neatsaucoties uz citiem ieguldījumiem, piemēram, valsts ieguldījumu nodokļu kredīta formā.

28 Otrām kārtām, šo interpretāciju apstiprina konteksts, kādā iekļaujas šī tiesību norma.

29 Pirmkārt, jānorāda, ka Regulas Nr. 1308/2013 I sadaļā "Tirgus intervence" ir ietverta II nodaļa "Atbalsta shēmas"; tajā ietilpst 4. iedaļa "Atbalsta programmas vīna nozarē", kura ieviesta ar šīs regulas 39. pantu un kurā ir ietverts tās 50. pants. Minētajā 39. pantā paredzēts, ka šajā iedaļā ir izklāstīti noteikumi, kas reglamentē Savienības līdzekļu piešķiršanu dalībvalstīm un to, kā dalībvalstis saskaņā ar valsts atbalsta piecgadu programmām izmanto šos līdzekļus, lai finansētu īpašus vīna nozares atbalsta pasākumus. Jānorāda, ka ar 39. pantu šajā iedaļā paredzētie noteikumi tikai ir attiecināti uz Savienības līdzekļu piešķiršanu dalībvalstīm un šo līdzekļu izmantošanu dalībvalstīs, neskarot valsts noteikumus, kuru mērķis ir piešķirt finanšu resursus vīna nozarei, piemēram, nodokļu kredītu.

30 Otrkārt, svarīgi norādīt, ka Regulas Nr. 1308/2013 44. panta "Vispārēji noteikumi par atbalsta programmām" 2. punktā paredzēts, ka Savienības atbalsts attiecas tikai uz atbilstīgajiem izdevumiem, kas radušies pēc attiecīgās atbalsta programmas projekta iesniegšanas, bet 3. punktā paredzēts, ka dalībvalstis nepiedalās to pasākumu izmaksās, kurus saskaņā ar atbalsta programmām finansējusi Savienība. No tā izriet, ka dalībvalstīm principā nav ļauts piedalīties to pasākumu izmaksu segšanā, ko finansējusi Savienība, tāpēc, lai aprēķinātu šīs regulas 50. pantā paredzētās pieļaujamās maksimālās atbalsts likmes vīna nozarē, jāņem vērā tikai līdzekļi, kuri mobilizēti no Savienības budžeta.

31 Treškārt, kā Komisija norādījusi rakstveida apsvērumos, Regulas Nr. 1308/2013 44. panta 3. punktā, protams, ir paredzēts noteikums, kas aizliedz valsts atbalsta programmu valsts līdzfinansējumu vīna nozarē. Tomēr šī tiesību norma jāaplūko kopā ar šīs regulas 212. pantu, ar ko ir ieviesta atkāpe no 44. panta 3. punkta, kura ļauj dalībvalstīm veikt valsts maksājumus, ievērojot valsts atbalsta jomā piemērojamās Savienības tiesību normas, par labu minētās regulas 50. pantā paredzētajiem pasākumiem. No tā izriet, ka Savienības likumdevējs ir skaidri paredzējis,

ka dalībvalstis var atbalstīt projektus, kas saistīti ar Regulas Nr. 1308/2013 50. pantā paredzēto pasākumu "ieguldījumi", papildus pasākumiem, kurus finansējusi Savienība, ja vien ir ievērotas valsts atbalsta jomā piemērojamās Savienības tiesību normas.

32 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto pamatojumu, uz uzdoto jautājumu jāatbild, ka Regulas Nr. 1308/2013 50. panta 4. punkta b) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka, lai aprēķinātu šajā tiesību normā paredzēto maksimālo atbalsta likmi ieguldījumiem, jāņem vērā Savienības atbalsts, kas tā saņēmējam samaksāts atbilstoši ieguldījumu projektam, bet ne priekšrocība, kuru šis pats saņēmējs guvis no nodokļu kredīta, kas paredzēts valsts tiesiskajā regulējumā.

Par tiesāšanās izdevumiem

33 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (septītā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1308/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007, 50. panta 4. punkta b) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka, lai aprēķinātu šajā tiesību normā paredzēto maksimālo atbalsta likmi ieguldījumiem, jāņem vērā Savienības atbalsts, kas tā saņēmējam samaksāts atbilstoši ieguldījumu projektam, bet ne priekšrocība, kuru šis pats saņēmējs guvis no nodokļu kredīta, kas paredzēts valsts tiesiskajā regulējumā.

[Paraksti]